Lieta Nr. A42529006
Nr. A938-08/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008. gada 17. martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I. Kaļiņina

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.K.* pieteikuma par Ventspils pilsētas domes Administratīvās komisijas 2006. gada 29. augusta lēmuma Nr. D55-970/06 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ventspils pilsētas domes Administratīvās komisijas 2006. gada 29. augusta lēmumu Nr. D55-970/06 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) *I.K.* (turpmāk – pieteicēja) sodīta ar naudas sodu 10 latu apmērā.

Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka 2006. gada 21. augustā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Ventspils pilsētas un rajona nodaļas vecākā eksperte sastādīja administratīvo pārkāpumu protokolu Nr. AB 009805 par to, ka pieteicēja dzīvoja bez derīgas pases no 2006. gada 21. maija. Ventspils pilsētas domes Administratīvā komisija (turpmāk arī – atbildētājs) secināja, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums, par kuru paredzēta atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 186. panta pirmajā daļā.

[2] Pieteicēja iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā.

Pieteicēja pieteikumā norāda, ka kopš 1994. gada 11. novembra viņa ir bezdarbniece. Bezdarbnieka pabalstu Ventspils nodarbinātības dienests atteica piešķirt. Ventspils pilsētas sociālās aprūpes pārvalde atteica piešķirt maznodrošinātas personas statusu un izmaksāt ikmēneša iztikas minimumu. Pieteicējai nav nekādu ienākumu, un nav līdzekļu pases izņemšanai, tāpēc pieteicēja lūdz atbrīvot no naudas soda nomaksas.

[3] Ventspils pilsētas domes Administratīvā komisija lietā sniegtajā rakstveida paskaidrojumā nepiekrīt pieteikumā ietvertajam lūgumam pieteicēju pilnībā atbrīvot no piemērotā naudas soda un šādu lūgumu uzskata par nepamatotu, turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[3.1] Pieteicēja ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, kas minēts LAPK 186. panta pirmās daļas normā, un pieteicēja izdarīto pārkāpumu atzīst. Saskaņā ar LAPK 26. panta pirmo daļu, 186. panta pirmās daļas normas sankciju piemēro jebkurai personai, kas izdarījusi šāda veida pārkāpumu, neatkarīgi no tā vai tā ir maznodrošinātas, pensionāra, sociāli mazaizsargātas personas vai bezdarbnieka statusā vai jebkādā citā statusā esoša persona.

Ka noradīts pārsūdzētā lēmuma nolemjošajā daļā, atbildētājs ir ņēmis vērā un izvērtējis apstākļus, un ņemot vērā, ka pārkāpums izdarīts materiālu iemeslu dēļ, ir piemērojis naudas sodu Ls 10 apmērā, ko paredz pārkāptās LAPK normas sankcija – naudas sods līdz Ls 25.

[3.2] Pieteicējai bija dota iespēja aizstāvēt savas intereses un tiesības, pieteicēja ir iepazīstināta ar 2006. gada 22. augusta administratīvā pārkāpuma protokolu, kuru pieteicēja atteicās parakstīt. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Ventspils pilsētas

un rajona nodaļai 2006. gada 21. augustā pieteicēja sniedza rakstisku paskaidrojumu attiecībā par administratīvā pārkāpuma faktu. Administratīvās komisijas sēdē pieteicēja norādīja, ka administratīvo pārkāpumu viņa izdarīja, jo nesaņem valsts sociālo palīdzību.

[3.3] Ventspils pilsētas domes Administratīvās komisijas piemērotais naudas sods Ls 10 apmērā ir samērīgs nodarījuma smagumam (atbilstoši sankcijai par šīs normas pārkāpšanu maksimālais naudas soda apmērs sastāda Ls 25, prezumējams, ka piemēroto naudas sodu pieteicēja kā darbaspējīga persona, kas nevar dokumentāri pierādīt bezdarbnieka statusu un neveic nepieciešamās darbības, lai saņemtu valsts vai pašvaldību sociālo palīdzību, var samaksāt un, pēc Administratīvās komisijas uzskata, piemērotais naudas sods ir samērīgs un pamatots.

[4] Pieteicēja iesniegumā (lietas 24. lapa) un atbildētājs rakstveida paskaidrojumā (lietas 12. lapa) ir piekrituši lietas izskatīšanai rakstveida procesā. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 114. panta pirmo daļu, tiesa nolēma lietu izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi administratīvā procesa dalībnieku izvirzītos argumentus un pierādījumus lietā, atzīst, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 103. pantā noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu un lietderības apsvērumus iestādes rīcības brīvības ietvaros. Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām. Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

Administratīvā akta, ar kuru uzlikts administratīvais sods pieteicējai, izdošana saistīta arī ar LAPK noteiktā procesa ievērošanu.

[7] Saskaņā ar LAPK 8. panta pirmo daļu persona, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, ir atbildīga saskaņā ar likumu, kas ir spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā un vietā. Līdz ar to spriedumā LAPK normas, kas paredz atbildību par administratīvo pārkāpumu, ir izteiktas likuma redakcijā, kas bija spēkā administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā.

Atbildētāja pārsūdzētais lēmums, kas pieteicējai ir nelabvēlīgs administratīvais akts, pamatots ar LAPK 186. panta pirmo daļu, kas noteic, ka par dzīvošanu bez derīgas pases vai to aizstājoša dokumenta – uzliek naudas sodu personām, kurām jābūt pasei, līdz divdesmit pieciem latiem.

[8] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicēja no 2006. gada 21. maija dzīvojusi bez derīgas pases vai to aizstājoša dokumenta. Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai pamatoti uzlikts naudas sods par pieļauto administratīvo pārkāpumu.

[9] Atbilstoši LAPK 9. pantā noteiktajam, par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība.

Saskaņā ar LAPK 243. panta pirmo daļu pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuri fakti, uz kuru pamata institūcijas (amatpersonas) likumā noteiktajā kārtībā nosaka administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību, pie administratīvās atbildības sauktās personas vainu un citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā.

Saskaņā ar šā panta otro daļu, panta pirmajā daļā minētos faktus citastarp konstatē ar protokolu par administratīvo pārkāpumu, ar tās personas paskaidrojumiem, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ar liecinieku liecībām un citiem dokumentiem, kā arī pārkāpumus fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem (braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces, mērierīces alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, foto, video u.tml.).

Tātad par pierādījumiem administratīvā pārkāpuma lietā var tikt atzīts protokols, personas paskaidrojumi, liecinieku liecības, policijas darbinieku sastādītie ziņojumi un citi pierādīšanas līdzekļi.

[10] Tiesa konstatē, ka lietā ir šādi pierādījumi.

[10.1] 2006. gada 21. augustā sastādītais administratīvo pārkāpumu protokols AB 009805 (turpmāk – protokols, lietas 15. lapa), kurā konstatēts, ka pieteicēja no 2006. gada 21. maija dzīvojusi bez derīga personu apliecinoša dokumenta.

[10.2] Pieteicējas 2006. gada 21. augustā sniegtais paskaidrojums (lietas 16. lapa), kurā pieteicēja norāda, ka viņai nekādu ienākumu nav un par pases saņemšanu noteikto summu viņa nespēj samaksāt.

[11] LAPK 244. pantā noteikts, ka institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 154. pantā noteikts, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem.

Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

[12] Izvērtējot [10] punktā minētos pierādījumus to savstarpējā kopsakarā, tiesa secina, ka ar administratīvā pārkāpuma protokolu, pieteicējas paskaidrojumu ir pierādīts, ka pieteicēja no 2006. gada 21. maija līdz 21. augustam dzīvojusi bez derīga personu apliecinoša dokumenta, līdz ar to pieļāvusi LAPK 186. panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

[13] Pieteicēja pieteikumā pēc būtības lūdz tiesu pārbaudīt, vai konkrētajā gadījumā pastāv iespējas atbrīvot pieteicēju no naudas soda samaksas par pieļauto administratīvo pārkāpumu.

[14] LAPK 186. pants ir iekļauts kodeksa četrpadsmitajā nodaļā „Administratīvie pārkāpumi, kas apdraud noteikto valsts pārvaldes kārtību". Tas nozīmē, ka pēc minētā panta kvalificējami tādi administratīvie pārkāpumi, kuru objekts ir pārvaldes kārtība un kas jebkurā gadījumā apdraud noteikto pārvaldes kārtību. Kā izriet no iepriekš citētās LAPK 186. panta pirmās daļas, tad par dzīvošanu bez derīgas pases vai to aizstājoša dokumenta, – uzliek naudas sodu personām, kurām jābūt pasei, līdz divdesmit pieciem latiem. Tātad minētā tiesību norma paredz iespēju iestādei variēt piemērojamā naudas soda apmēru atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem.

[15] Atbilstoši lietā noskaidrotiem apstākļiem – pieteicēja, kas atzīstama par darbaspējīgu un pilngadīgu personu, bez derīgas pases dzīvojusi ilgstoši – no 2006. gada 21. maija līdz 21. augustam – vismaz pilnus trīs mēnešus. Tas nozīmē, ka visu šo laika posmu pieteicēja klaji ignorēja valsts iedibināto pārvaldes kārtību atbilstoši Personu apliecinošu dokumentu likuma 2. panta piektajai daļai, kas noteic, ka pase ir obligāts personu apliecinošs dokuments Latvijas pilsonim, kas dzīvo Latvijā un ir sasniedzis 15 gadu vecumu, un nav spērusi nekādus soļus, lai pēc iespējas ātrāk pārtrauktu šo pretlikumīgo darbību. Vienīgi tajā pašā dienā, kad tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols par pieļauto pārkāpumu, iesniegumā, kurā viņa sniedza paskaidrojumu atbildētājam, pieteicēja izteica arī lūgumu pašvaldībai sniegt viņai materiālo palīdzību, lai samaksātu par pases izgatavošanu.

Pašvaldība uz šo pieteicējas lūgumu savlaicīgi reaģējusi (lietas 20. lapa), savukārt, kā izriet no Ventspils pilsētas domes Sociālās aprūpes pārvaldes sniegtās informācijas Administratīvajai komisijai, tad pieteicēju viņas deklarētajā dzīvesvietā sociālajiem darbiniekiem sastapt neizdevās, tāpēc nav bijis iespējams apsekot pieteicēju dzīvesvietā, lai izvērtētu nepieciešamās sociālās palīdzības sniegšanas apjomu.

[16] Saskaņā ar LAPK 32. panta pirmo daļu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem.

Savukārt, atbilstoši minētā LAPK panta otrajai daļai, uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Atbildību mīkstinoši apstākļi ir uzskaitīti LAPK 33. pantā un tie ir:
1) ja vainīgais vaļsirdīgi nožēlojis izdarīto;
2) ja vainīgais novērsis pārkāpuma kaitīgās sekas, labprātīgi atlīdzinājis zaudējumu vai novērsis nodarīto kaitējumu;
3) ja pārkāpums izdarīts stipra psihiska uzbudinājuma ietekmē vai arī smagu personisku vai ģimenes apstākļu sagadīšanās dēļ;
4) ja pārkāpumu izdarījis nepilngadīgais;
5) ja pārkāpumu izdarījusi sieviete grūtniecības stāvoklī vai sieviete, kam ir bērns vecumā līdz vienam gadam;
6) ja vainīgais ir labprātīgi pieteicies pirms izdarītā pārkāpuma atklāšanas.

Atbildību pastiprinoši apstākļi ir uzskaitīti LAPK 34. pantā un tie ir:
1) ja prettiesiskā rīcība turpināta, neraugoties uz pilnvaroto personu prasību to izbeigt;
2) ja gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums, par kuru persona jau administratīvi sodīta; ja pārkāpumu izdarījusi persona, kas agrāk izdarījusi noziegumu;
3) ja pārkāpumā iesaistīts nepilngadīgais;
4) ja pārkāpumu izdarījusi personu grupa;
5) ja pārkāpums izdarīts stihiskas nelaimes vai citos ārkārtējos apstākļos;
6) ja pārkāpums izdarīts alkoholisko dzērienu, narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidā. Atkarībā no administratīvā pārkāpuma rakstura institūcija (amatpersona), kas uzliek administratīvo sodu, var neatzīt to par atbildību pastiprinošu apstākli.

[17] Izvērtējot konkrētās lietas faktiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka pieteicējas rīcībā nav konstatējami atbildību mīkstinoši vai atbildību pastiprinoši apstākļi, savukārt, tiesa uzskata, ka sodam, ko piemēro pārkāpējam, jābūt tādam, lai tā apmērs sasniegtu LAPK 22. pantā noteikto mērķi - administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā atbildētāja piemērotais naudas sods Ls 10 apmērā par pieteicējas pieļauto administratīvo pārkāpumu pilngadīgajai un darbaspējīgai personai nav pārāk apgrūtinošs, tajā pat laikā tas ir pietiekami nozīmīgs, lai pie administratīvās atbildības sauktā persona saprastu tā uzlikšanas mērķi un sajustu tā sodošo iedarbību, līdz ar to atbildētāja izraudzītais naudas sods, kuru ar pārsūdzēto lēmumu piemēroja pieteicējai, uzskatāms par samērīgu un atbilstošu pieteicējas pieļautajam administratīvajam pārkāpumam.

[18] Pārbaudot pārsūdzēto lēmumu atbilstoši APL 250. panta pirmajā daļā ietvertajiem administratīvā akta pārbaudes nosacījumiem, tiesa secina, ka atbildētāja amatpersona, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietā esošos materiālus un izvērtējusi pieteicējas paskaidrojumā norādītos iebildumus. Ņemot vērā iepriekšminēto, tiesa secina, ka atbildētājs pirms lēmuma pieņemšanas ir pilnīgi un vispusīgi veicis administratīvā pārkāpuma lietā nepieciešamo apstākļu

noskaidrošanu, tādējādi atbildētājs ir izpildījis APL 59. panta pirmās daļas prasības, kas paredz, ka pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, atbilst materiālo un procesuālo tiesību normām un vispārējiem tiesību principiem. Tiesa arī konstatē, ka, izdodot pārsūdzēto lēmumu, ir ievērota lietas piekritība, ņemts vērā personas viedoklis, aktā ir norāde uz lietā savāktajiem pierādījumiem un piemērotām tiesību normām, līdz ar to pārsūdzētais lēmums attaisno pieteicējai uzlikto naudas sodu par pieļauto administratīvo pārkāpumu.

[19] Ņemot vērā spriedumā iepriekš konstatēto, tiesa atzīst, ka Ventspils pilsētas domes Administratīvās komisijas 2006. gada 29. augusta lēmums Nr. D55-970/06 ir tiesisks un pamatots. Pieteicēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 186. panta pirmo daļu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 245. - 251. pantu, 289. - 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *I.K.* pieteikumu par Ventspils pilsētas domes Administratīvās komisijas 2006. gada 29. augusta lēmuma Nr. D55-970/06 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese I. Kaļiņina